Motion

1980/81:930

av Siri Häggmark
om ofödda barns rättsliga status

Den fram till år 1975 gällande abortlagen tillerkände fostret ett rättsligt status, och dess intressen fick i det enskilda fallet vägas mot den gravida kvinnans. 1974 års abortlag bortser helt från fostret som rättsobjekt, och det ofödda barnet har i svensk lagstiftning numera rättsligt status endast i ärvdabalken och i viss mån vad gäller fastställandet av faderskap, där åtgärder kan vidtas redan innan barnet är fött.

Medicinska landvinningar vad gäller diagnostik och inom en snar framtid även behandling av sjukdomstillstånd redan tidigt i fosterlivet kommer att komplicera etiska och rättsliga förhållanden beträffande fostret. Inte minst vad gäller möjligheten att tidigt diagnostisera genetiska rubbningar, och vad gäller vissa genetiskt betingade ämnesomsättningssjukdomar de än så länge teoretiska möjligheterna att redan under tidigt fosterliv behandla dessa, har utvecklingen gått mycket snabbt. Man kan tvingas ta ställning till huruvida fostret har en självständig rätt till behandling oberoende av moderns samtycke.

I någon mån kan även de olösta juridiska frågorna kring artificiell insemination och diskussion kring och pågående utredning och eventuella möjligheter att ingripa med tvång gentemot vårdbehövande missbrukande gravida kvinnor, utifrån de risker missbruket utgör för det ofödda barnet, kommer att ytterligare aktualisera kraven på att det ofödda barnets och fostrets rättigheter klarläggs.

Dessa frågor var inte på samma sätt aktuella under den tid då förarbetena till 1974 års abortlag gjordes. Man ägde då inte heller dagens kännedom om alkohol- och narkotikamissbrukets deletära effekt på fostret. I dag känns det däremot nödvändigt att tidig abort skall kunna förenas med fostrets rätt till diagnos och behandling av allvarliga sjukdomstillstånd liksom skydd mot deletär påverkan av alkohol och andra gifter under fosterlivet.

Med hänvisning till ovanstående hemställer jag

att riksdagen hos regeringen anhåller om att utredningen (JU 1977:08) om barnens rätt får tilläggsdirektiv att utreda det ofödda barnets rättsliga status.

Stockholm den 23 januari 1981

SIRI HÄGGMARK (m)